

תגובות והשגות

המלצות כלליות של גורמי איזון המנה

בנימין לב, המחלקה לבקר, שה"מ, משרד החקלאות

נסבלת. לעניות דעתי, אם מאביסים שומן מוגן, אפשר גם לעלות על 5 אחוז שומן בחומר היבש של המנה.

דופי תא ממזון גס: 4 ק"ג דופי תא ממזון גס זה מקביל ל-10-12 ק"ג שחת בקיה או אספקת 8-10 ק"ג תחמיץ תירס (חומר יבש).

פחמימות לא פריקות: לפי הבנתי, סוכר זה דוקא פחמימה פריקה, עמילן בחלקו הגדול פריק. הבעיה היא, שידוע מעט מאד על תכולת העמילן, הסוכר, והפקטין במזונות השונים ושם על פריקות העמילן אין נתונים מדויקים. לכן, אפשר לתת המלצות, אך איך מבצעים אותן הלכה למעשה, זאת כבר שאלה אחרת.

ריכוז אנרגיה: ההמלצות תואמות פחות או יותר את אלה של מועצת המחקר של האמריקאים.

כללית

במחלקה לבקר במשרד החקלאות יש "אינטרגנום": המנהל הקודם הלך, היה מנהל לזמן קצר ופרש ועכשיו אין מנהל. כתוצאה מהמצב הזה, פעילויות שונות סובלות ובין היתר, ועדת ההזנה לבקר איננה פועלת בצורה מסודרת כבר חודשים רבים. כמנהגנו בעבר, גיבוש המלצות לגבי הזנת בקר לחלב הם התפקיד המוגדר והמדויק של ועדת ההזנה לבקר. התאחדות מגדלי בקר כנציגת ציבור הבוקרים נדמה שהיתה צריכה לדאוג לכך שוועדה זאת תופעל, כי נושא זה הוא אחד החשובים בגידול הבקר. נדמה לי, שד"ר עופר קרול לוקח על עצמו אחריות עצומה בגבוש המלצות מהסוג שהובאו על דעת עצמו והוא עצמו היה צריך להיות מעוניין שוועדה כזאת תפעל, כדי שיהיה לו עם מי להתייעץ.

ב"משק הבקר והחלב" מפברואר 1991 כותב ד"ר עופר קרול "על גישה תזונתית ועל הידוע ושאינו ידוע" ומביא המלצות כלליות של גורמי איזון המנה. כל הכבוד לד"ר ע' קרול, זאת ועוד שבמאמר הוא כותב הרבה על הלא ידוע בהזנה, לא ברור לי מה הביסוס להמלצות.

לגבי התכולה המומלצת של גורמים תזונתיים במנות לבקר חלב מקובלות עלינו ההמלצות של מועצת המחקר של ארה"ב משנת 1989. כל הכבוד לד"ר ע' קרול, אבל ההמלצות שגובשו על ידי התזונאים של המועצה למחקר מבוססות על מידע ונסיון מצטבר רב ואם רוצים לשנות אותן, לפחות לא הייתי עושה זאת בהבל פה, אלא לאחר הסבר מפורט, על מה מתבססות ההמלצות השונות החדשות. ידוע לי המצב במשקים, אבל אין לתת המלצות כלליות לכל העדר בלי פירוט המצב הפיסיולוגי של הבקר ורמת התזונה.

ההמלצות משנת 1989 דוקא נותנות פירוט רב יותר של קבוצות מאשר הקודמות, הן לגבי פרות חולבות והן לגבי הגידול, כך שנראה שמחברי ההמלצות רואים חשיבות בעניין זה. אשר להמלצות עצמן, הנה כמה השגות.

חלבון: ההמלצות לגבי ריכוז החלבון במנה של פרות חולבות הן בין 15 ל-19 אחוז; 19 אחוז בתחילת התחלובה, פרות גבוהות תנובה 17-18 אחוז. אם מקפידים על מינון החלבון הפריק והלא פריק אפשר להפחית באחוז אחד. אבל נדמה לי, שבנושא זה עדיין ידוע מעט על איכות חומרי המספוא השונים.

דופי התא (NDF): לנמוכות תנובה 28 אחוז, לגבוהות תנובה 25 אחוז.

אוריא: לא מוכרת לי המלצה כללית, שיש להכליל אוריא במנה, נהפוך הוא!

שומן: ב-NRC לא מובאת רמה מירבית